

Tevredenheid over docenten

Studenten in sector tevredener dan in totale hoger onderwijs	2
Studenten tevreden over docenten bij deeltijd niet-bekostigde tweedegraads lerarenopleidingen hbo	3
Pabo-studenten minder tevreden over docenten dan andere studenten in sector Onderwijs	5
Oordelen van afgestudeerden	8

Hieronder presenteren wij hoe tevreden studenten zijn uit het bekostigd en niet-bekostigd onderwijs van de sector Onderwijs over hun docenten. Het gaat om de volgende vier aspecten.

- de inhoudelijke deskundigheid van docenten;
- de didactische kwaliteit van docenten;
- de kennis van docenten over de beroepspraktijk;
- de betrokkenheid van de docenten bij de studenten.

Wij baseren ons op de gegevens van de Nationale Studenten Enquête van 2016. Het gaat om de deelvragen a, b, d, en h van vraag 6/V20.

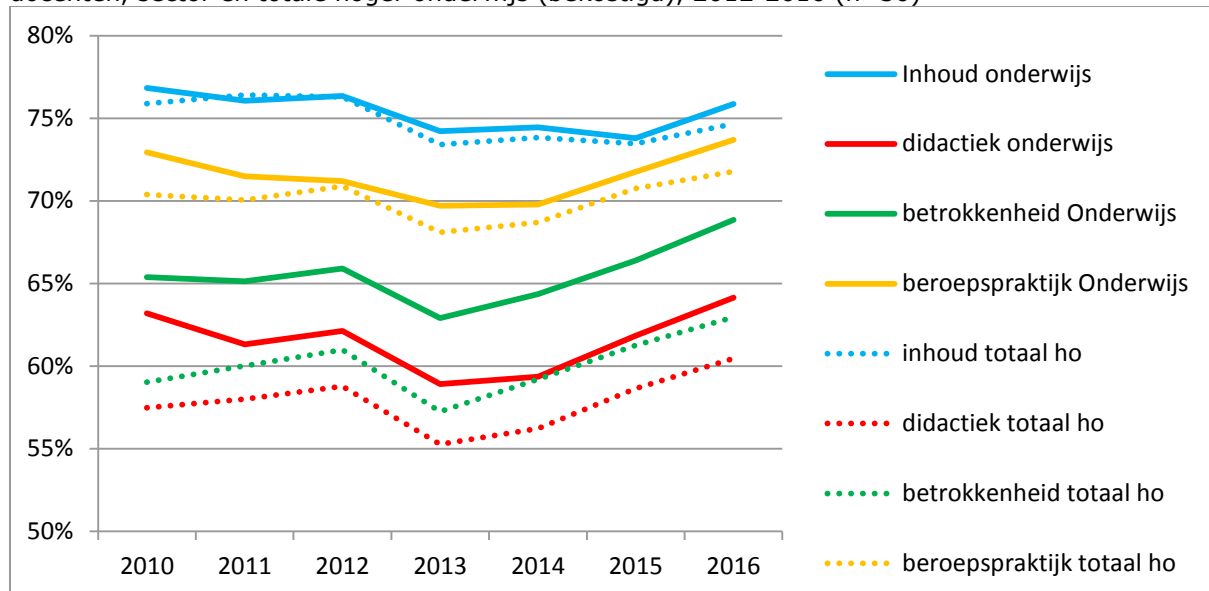
Aanvullend zijn in dit factsheet bevindingen uit eigen inspectieonderzoek (rapporten *Beginnende leraren kijken terug*) opgenomen over docenttevredenheid: de tevredenheid van afgestudeerden over de theoretische en praktische kennis van docenten.

Studenten in sector tevredener dan in totale hoger onderwijs

De studenten in de bekostigde opleidingen van de sector Onderwijs zijn het meest tevreden over de inhoudelijke deskundigheid van docenten en het minst tevreden over didactische kwaliteit van docenten. De tevredenheidspercentages voor deze aspecten zijn respectievelijk 76 procent en 64 procent in 2016. De studenten in de sector Onderwijs worden de laatste jaren wel steeds tevredener over alle vier de kwaliteitsaspecten van hun docenten. Deze twee constatering zijn af te leiden uit Figuur 10.1.

De tevredenheidspercentages voor de aspecten inhoudelijke deskundigheid en kennis over de beroepspraktijk voor de sector Onderwijs zijn ongeveer gelijk aan die in het totale hoger onderwijs. Opvallend is dat dit niet het geval is voor de aspecten didactische kwaliteit en betrokkenheid van docenten, zoals te zien is in Figuur 10.1. Voor deze beide aspecten zien we dat de tevredenheid onder studenten uit de sector Onderwijs een stuk hoger is dan in het totale hoger onderwijs. Uit verdere analyses blijkt dat dit voor zowel hbo-bachelors, hbo-masters en wo-masters geldt.

Figuur 10.1: Sector Onderwijs: percentage studenten in het bekostigd hoger onderwijs dat (zeer) tevreden is over verschillende aspecten van de docenten van de opleiding, naar aspecten van docenten, sector en totale hoger onderwijs (bekostigd), 2012-2016 (n>50)

Bron: NSE; studiekeuze123, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Studenten tevreden over docenten bij deeltijd niet-bekostigde tweedegraads lerarenopleidingen hbo

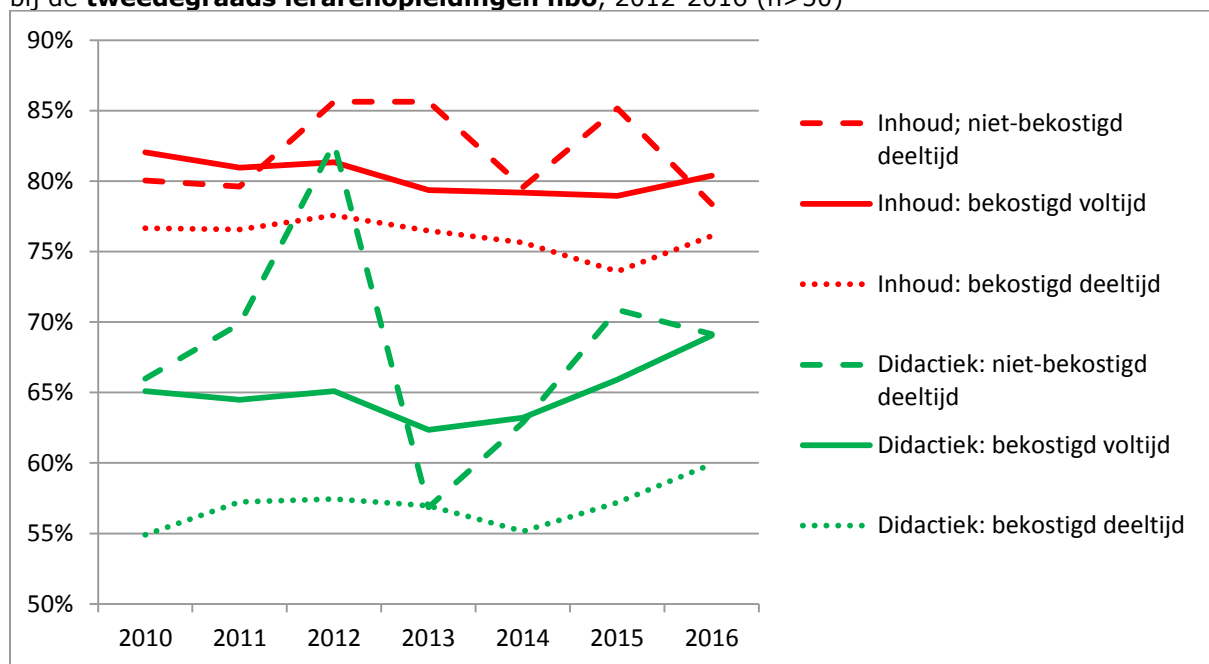
Er zijn ook niet-bekostigde opleidingen in de sector Onderwijs. Dit zijn voornamelijk deeltijd tweedegraads lerarenopleidingen hbo. We kunnen deze opleidingen vergelijken met de bekostigde varianten. Dat is weergegeven in Figuur 10.2. en 10.3. De verschillen tussen de bekostigde en niet-bekostigde opleidingen zijn het duidelijkst bij de aspecten inhoud en didactiek.

De niet-bekostigde deeltijd-opleidingen vertonen een sterk fluctuerend verloop. Wel scoren zij meestal een hoger percentage tevreden studenten dan de bekostigde opleidingen.

De bekostigde voltijd opleidingen scoren een hoger tevredenheidspercentage dan de bekostigde deeltijd opleidingen; alleen bij het aspect 'betrokkenheid' is het verschil verwaarloosbaar. Het verloop van de percentages bij de voltijd- en deeltijd-opleidingen is, ondanks het verschil, wel hetzelfde door de jaren heen.

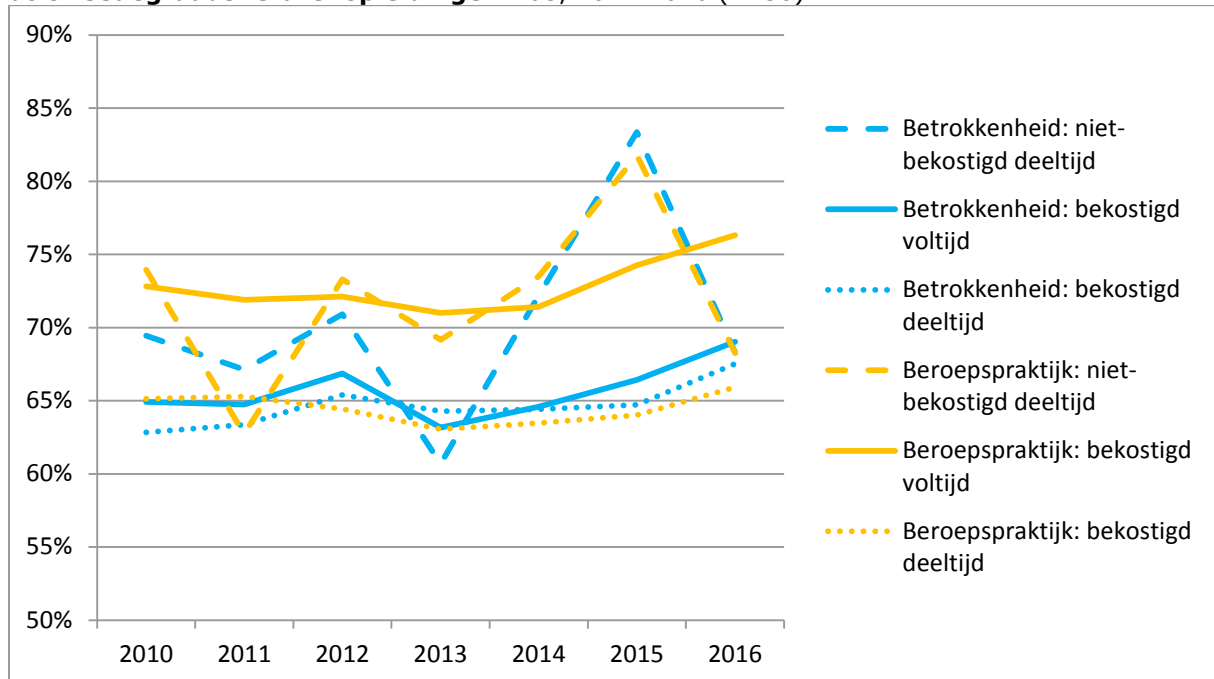
Voor de tweedegraads lerarenopleidingen hbo geldt dat studenten in niet-bekostigde deeltijd-opleidingen en bekostigde voltijd-opleidingen vaker tevreden zijn over de kennis van de beroepspraktijk bij hun docenten dan de studenten in bekostigde deeltijdopleidingen (zie Figuur 10.3).

Figuur 10.2: Sector Onderwijs: percentage studenten in het hoger onderwijs dat (zeer) tevreden is over inhoudelijke kennis van docenten en over de didactische kwaliteit van docenten, naar niet-bekostigde deeltijd opleidingen, bekostigde voltijd-opleidingen en bekostigde deeltijd-opleidingen bij de **tweedegraads lerarenopleidingen hbo**, 2012-2016 (n>50)

Bron: NSE; studiekeuze123, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 10.3: Sector Onderwijs: percentage studenten in het hoger onderwijs dat (zeer) tevreden is over betrokkenheid van docenten en over de kennis van de beroepspraktijk bij docenten, naar niet-bekostigde deeltijd opleidingen, bekostigde voltijd opleidingen en bekostigde deeltijd opleidingen in de **tweedegraads lerarenopleidingen hbo**, 2012-2016 (n>50)

Bron: NSE; studiekeuze123, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

De heftige fluctuaties in de lijnen bij Figuur 10.2 en 10.3 zijn waarschijnlijk het gevolg van het relatief kleine aantal respondenten. De invloed van één oordeel weegt in zo'n geval veel zwaarder dan bij een grotere groep, waardoor trends sneller een grillig patroon vertonen. Voor de sectorbeelden hanteren we bij de gegevens van de NSE, hbo- en wo-monitor de regel dat er minstens 50 respondenten moeten zijn.

Pabo-studenten minder tevreden over docenten dan andere studenten in sector Onderwijs

De pabo-studenten zijn, behalve bij het aspect kennis van de beroepspraktijk, minder tevreden over hun docenten dan studenten in de meeste andere subsectoren (zie Figuur 10.4, 10.5, 10.6, 10.7).

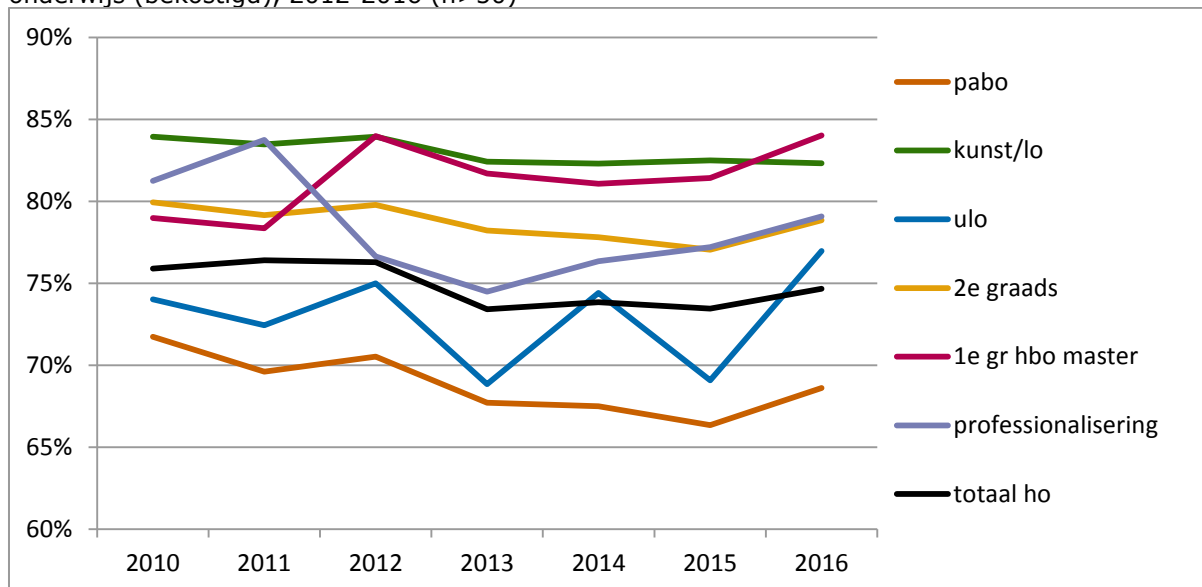
De studenten in de eerstegraads lerarenopleidingen kunst/ lichamelijke opvoeding hebben voor alle vier de aspecten hogere scores tevredenheid dan studenten van andere opleidingen in de sector Onderwijs. Zie Figuur 10.4, 10.5, 10.6, 10.7. Als het gaat om de aspecten didactische kwaliteit en kennis van de beroepspraktijk scoort deze subsector het hoogst en is er een aanzienlijk verschil met de andere subsectoren .

De studenten op de ulo's zijn vanaf 2014 steeds tevredener over de betrokkenheid van docenten. De tevredenheidspercentages gaan omhoog en in 2016 hebben de ulo's de meeste tevreden studenten op dit aspect. Dit is te zien in Figuur 10.6

De tevredenheid van studenten op de ulo's fluctueert wel. Dit geldt voor alle vier de aspecten van tevredenheid over hun docenten (zie Figuur 10.4, 10.5, 10.6, 10.7).

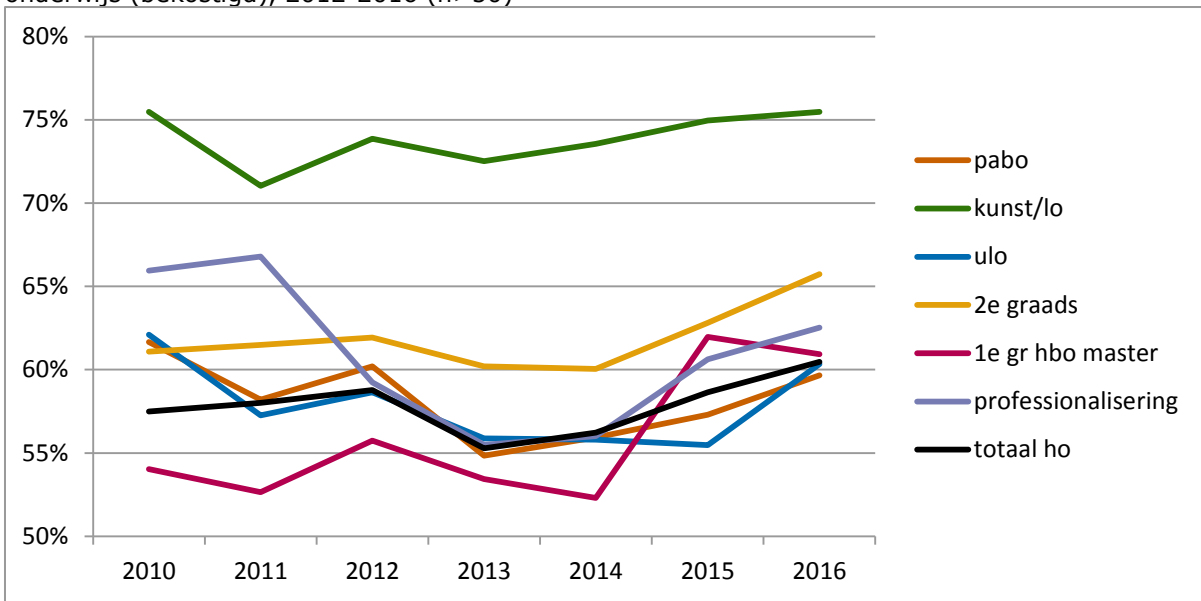
Lerarenopleidingen eerstegraads hbo master horen op de aspecten inhoudelijke kennis en betrokkenheid van docenten bij de beste twee subsectoren, dit in tegenstelling tot de aspecten didactische kwaliteit en kennis over de beroepspraktijk waar deze subsector bij de laagst scorende subsectoren zit.

Figuur 10.4: Sector Onderwijs: percentage studenten in het bekostigde hoger onderwijs dat (zeer) tevreden is over **inhoudelijke kennis** van docenten naar subsectoren en het totale hoger onderwijs (bekostigd), 2012-2016 (n>50)

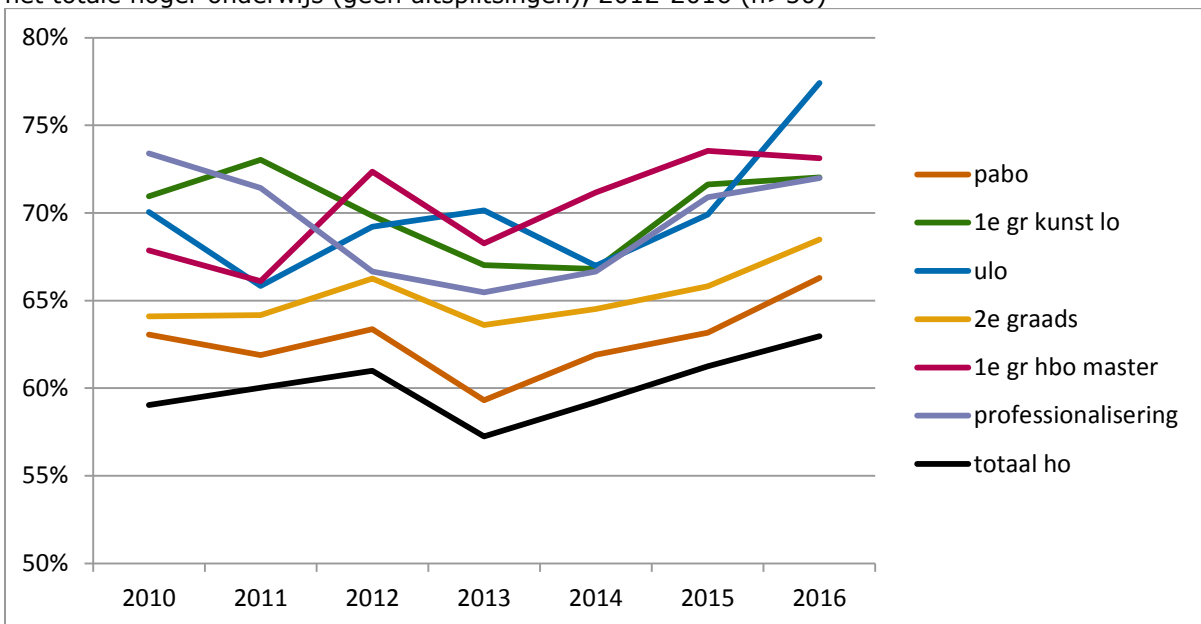
Bron: NSE; studiekeuze123, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 10.5: Sector Onderwijs: percentage studenten in het bekostigde hoger onderwijs dat (zeer) tevreden is over de **didactische kwaliteit** van docenten, naar subsectoren en het totale hoger onderwijs (bekostigd), 2012-2016 (n>50)

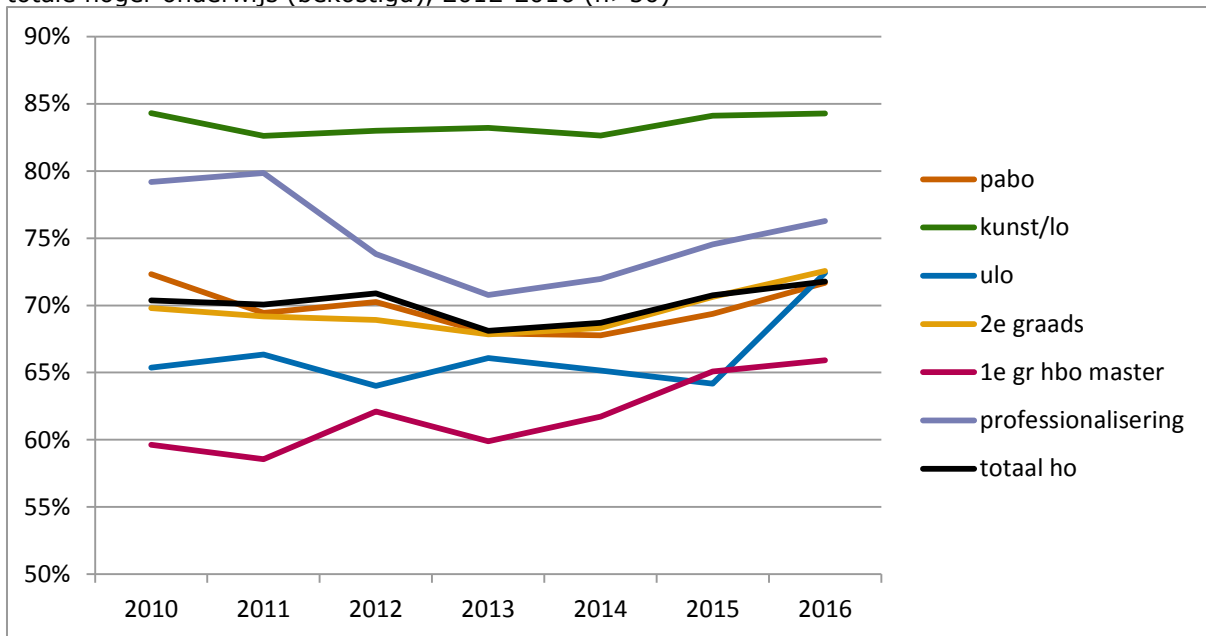
Bron: NSE; studiekeuze123, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 10.6: Sector Onderwijs: percentage studenten in het bekostigde hoger onderwijs dat (zeer) tevreden is over de **betrokkenheid** van docenten, naar subsectoren van de sector Onderwijs en het totale hoger onderwijs (geen uitsplitsingen), 2012-2016 (n>50)

Bron: NSE; studiekeuze123, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Figuur 10.7: Sector Onderwijs: percentage studenten in het bekostigde hoger onderwijs dat (zeer) tevreden is over de **kennis over de beroepspraktijk** van docenten, naar subsectoren en het totale hoger onderwijs (bekostigd), 2012-2016 (n>50)

Bron: NSE; studiekeuze123, bewerkingen Inspectie van het Onderwijs, 2016

Oordelen van afgestudeerden

De inspectie heeft in 2015 en 2016 onderzoek gedaan naar tevredenheid van afgestudeerden van pabo's en lerarenopleidingen voor het voortgezet onderwijs (rapporten 'Beginnende leraren kijken terug'). Daarbij is gevraagd naar de tevredenheid van afgestudeerden over de praktische en theoretische kennis van docenten.

Verschillen tussen het inspectieonderzoek en de NSE-uitkomsten zijn dat het inspectieonderzoek ingaat op de tevredenheid van afgestudeerden, de NSE-uitkomsten hebben betrekking op de tevredenheid van studenten. Een ander verschil is dat het inspectieonderzoek alleen ingaat op de subsectoren pabo, tweedegraads lerarenopleidingen hbo, ulo's en eerstegraadsleraren-opleidingen hbo-master.

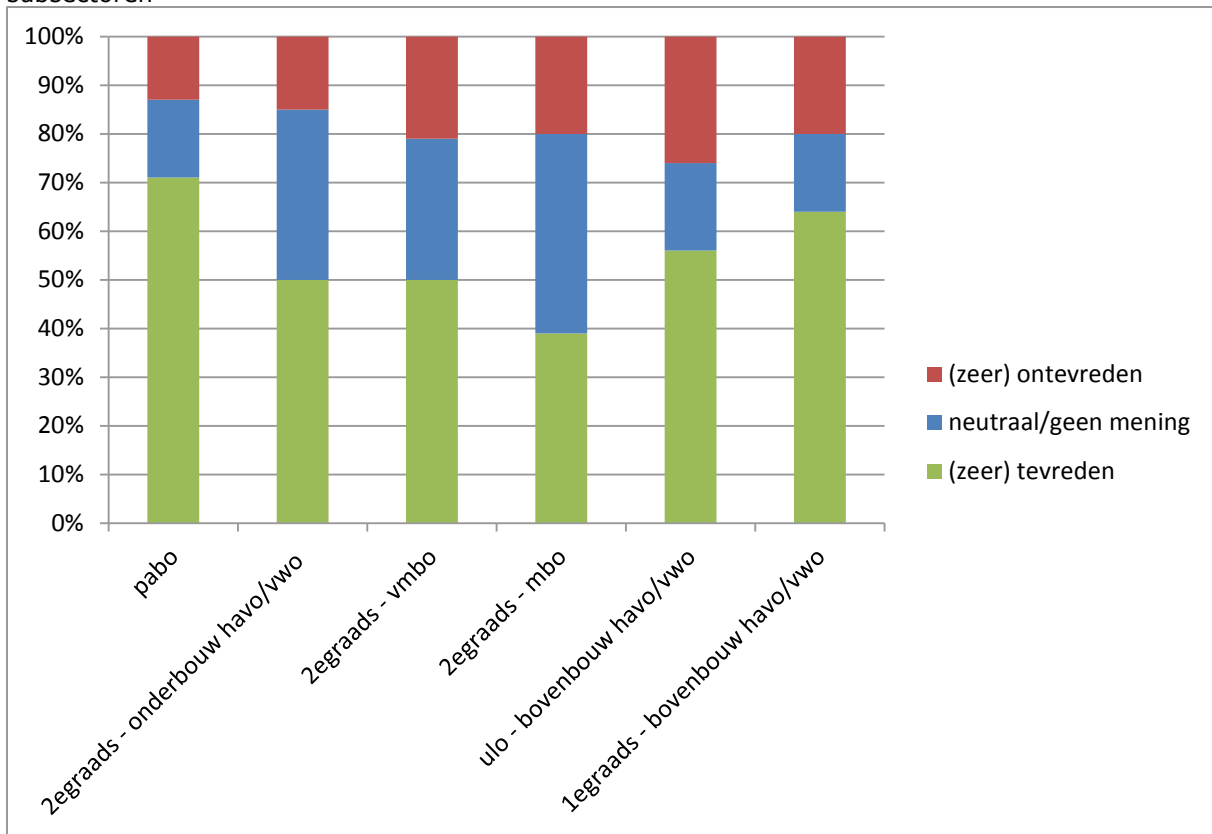
Bij de vraag naar de praktische kennis van docenten lag de focus op het werkveld waar de opleiding voor opleidt. Voor pabo's gaat het vanzelfsprekend om praktische kennis van het basisonderwijs, terwijl ulo's en eerstegraads opleidingen hbo-master in de eerste plaats gericht zijn op de bovenbouw van havo/vwo. Bij de tweedegraads lerarenopleidingen hbo is onderscheid gemaakt tussen praktische kennis van docenten over respectievelijk de onderbouw van havo/vwo, het vmbo en het mbo.

Het onderzoek laat zien hoe belangrijk docenten worden gevonden, niet alleen voor de overdracht van kennis en ervaring maar ook als begeleider en 'sparring partner' wanneer de student zelf ervaring opdoet in het beroep. Uit gesprekken en antwoorden op open vragen in de vragenlijst blijkt dat de oordelen over docenten sterk uiteen kunnen lopen. Sommige docenten worden zeer gewaardeerd, op anderen is stevige kritiek.

De afgestudeerden van pabo's en lerarenopleidingen in het voortgezet onderwijs vinden het belangrijk dat hun docenten zelf de onderwijspraktijk goed kennen. Dat is lang niet altijd het geval, zo zeggen zij. De tevredenheid over de praktische kennis van docenten varieert, zoals onderstaande figuur (Figuur 10.9) laat zien. Afgestudeerden van tweedegraads lerarenopleidingen hbo zijn het minst tevreden over de kennis van hun docenten over de beroepspraktijk. Deze studenten hebben vooral kritiek op de praktische kennis van hun docenten over het mbo.

De tevredenheid over de praktische kennis van docenten blijft achter bij die over de theoretische kennis van docenten in alle vier de onderzochte subsectoren. Over de theoretische kennis van docenten is 75 procent tot 80 procent van de afgestudeerden tevreden.

Figuur 10.8: Sector Onderwijs: percentage oordelen van afgestudeerden van over de praktische kennis van hun docenten, naar (zeer) tevreden, neutraal/geen mening en (zeer) ontevreden, in subsectoren

Bron: Inspectie van het Onderwijs

In figuur 10.1 lieten we de oordelen zien die *studenten* geven over 'kennis van de beroepspraktijk' van docenten (NSE). Als we de percentages van de *afgestudeerden* hiermee vergelijken dan zien we dat zij kritischer zijn op dit punt dan de studenten.

Meer weten: Voor verdere informatie over de subsectoren in de sector Onderwijs zie de factsheets per subsector. Voor meer informatie over de indicatoren in de sector, zie de factsheets per indicator.

Sectorbeeld Onderwijs

Het sectorbeeld Onderwijs gaat over de opleidingen die zijn gericht op het leraarschap. Voorbeelden daarvan zijn de pabo-opleidingen, de eerste- en tweedegraads lerarenopleidingen en de universitaire lerarenopleidingen.

De belangrijkste ontwikkelingen, trends en de stand van zaken in de sector Onderwijs worden in dit sectorbeeld weergegeven. U kunt lezen over groepen van opleidingen of over specifieke indicatoren per opleidingsgroep.

Een sectorbeeld is bedoeld om feitelijk (neutraal) te informeren over de stand van zaken bij de opleidingen. Hiervoor combineert de inspectie verschillende bestaande openbare bronnen over bijvoorbeeld studentenpopulatie, studiesucces en studentenenquête's. Ook de oordelen over de kwaliteit van het onderwijs door de NVAO zijn een bron. Het sectorbeeld Onderwijs is aangevuld met informatie en oordelen uit inspectieonderzoek onder afgestudeerden van pabo's en lerarenopleidingen.

Het sectorbeeld bestaat uit verschillende onderdelen. Na de inleiding, wordt ingegaan op elf indicatoren. Elke indicator komt apart aan bod. Bij elke indicator worden de verschillende groepen opleidingen met elkaar vergeleken. Vervolgens wordt specifiek aandacht besteed aan vijf groepen opleidingen:

- pabo;
- tweedegraads lerarenopleidingen;
- eerstegraadslerarenopleidingen;
- universitaire lerarenopleidingen;
- eerstegraads lerarenopleidingen kunst/lichamelijke opvoeding.

Naast deze vijf groepen onderscheiden we ook opleidingen professionalisering, onderwijsondersteuners en een groep overig. Omdat deze laatste drie groepen niet opleiden tot een onderwijsbevoegdheid worden deze niet apart beschreven. Deze worden wel meegenomen in de beschrijving van de indicatoren. Tenslotte zijn er twee bijlagen. Een met de lijst met alle opleidingen van deze sector en een bijlage die ingaat op de gebruikte databronnen en definities van de indicatoren.

U leest het sectorbeeld als een naslagwerk. Het is niet volgens de traditionele rapportagewijze opgebouwd met de structuur: vraagstelling, onderzoeksbevindingen, conclusie. Dit betekent dat het sectorbeeld niet van voor naar achter gelezen hoeft te worden, maar dat u delen onafhankelijk van elkaar kunt lezen en kunt selecteren wat u interessant vindt om te lezen.

Het sectorbeeld Onderwijs is het derde sectorbeeld dat we presenteren via de website. Eerder publiceerden we al het sectorbeeld Gedrag & Maatschappij en het sectorbeeld Techniek. Over de lerarenopleidingen publiceerden wij in 2014 het rapport *De sector lerarenopleidingen in beeld*, dat u kunt beschouwen als voorloper van het sectorbeeld Onderwijs.

De inspectie is benieuwd wat u vindt van de vorm en presentatie van het sectorbeeld. We nodigen u van harte uit uw reactie met ons te delen.